

AİLE: TOPLUMUN TEMELİ

Kendileriyle huzur bulasınız diye size kendi türünüzden eşler yarattı

15 Mayıs 2026 Cuma

GİRİŞ

İnsan, cana yakın, kendisiyle ünsiyet ve ülfet kurulan, uyumlu, sosyal bir varlıktır. İnsan, bir ailede dünyaya gözlerini açar. Küçük bu bedenin dünya serüveni aile ile başlar. Onu sınımsız saran, bağrılarına basan, geceleri uykularından vazgeçen anne ve babası onun hep yanı başındadır. Onun ilk öğretmeni bu iki değerli varlıktır. Onlardan aldığı terbiye ile hayata atılır ve topluma girer. Ve bir gün ayrılık vakti geldiğinde bu dünyadan yine en sevdiği ailesi tarafından uğurlanır.

Allah Teâlâ önce Hz. Âdem'i sonra ona eş olarak Hz. Havva'yı yaratmış, ilahi emirle Cennette kurulan bu ilk aile, daha sonra dünyada devam etmiştir. Rabbimiz,

ÂYET-İ KERİME

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ
بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

“Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de onun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır.” (Rûm, 30/21) buyurmuştur. Ayeti kerimede sevgiye, merhamete, huzura vurgu yapılmıştır. Merhametin de sevginin de kaynağı Allah Teâlâ'dır. Aile sevgi ve merhametin yeryüzünde tecellisidir. Diğer bir ayet-i kerimede:

ÂYET - İ KERÎME

﴿وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّن بُيُوتِكُمْ سَكَنًا﴾

“Allah, size evlerinizi huzur ve dinlenme yeri yaptı.” (Nahl, 16/80) buyrulduğu üzere aile, kişinin mutlu olacağı, huzur bulacağı yerdir.

Ayette geçen “**sekinet**” ifadesi son derece dikkat çekicidir. Sekinet; huzur bulmak, kalbin yatışması, insanın iç dünyasında dengeyi yakalaması anlamına gelir. Bu da gösteriyor ki İslam’da ailenin temel gayesi, bireyin hem ruhen hem de bedenen huzur bulmasıdır. Bu huzur sadece duygusal anlamda değil; inanç, ibadet, ahlak ve sosyal hayatın tamamını kapsayan bir dengedir. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) de konuya şu sözleriyle ışık tutmaktadır:

HADÎS - İ ŞERÎF

الدُّنْيَا مَتَاعٌ، وَخَيْرُ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ

“Dünya bir meta’dır. Dünya nimetlerinin en hayırlısı salıha kadındır.”

(Müslim, Radâ, 64, 1467; Nesâî, Nikâh, 15)

A. AİLE KURMAK VE NİKÂH

Aile, nesep ve evlilik bağı ile bir araya gelmiş, bir çatı altında bulunan insanlar topluluğudur. Aile hem toplumun çekirdeği hem de geleceğidir. Toplumun huzur ve selameti, geleceğin inşası aileden geçmektedir. Aile nikâhla kurulur. Nikâh, evlenme ehliyetine sahip ve evlenmelerinde dini açıdan bir engel bulunmayan kadın ile erkeğin şahitlerin huzurunda, birbirleriyle evlenmeleri konusunda karşılıklı rızalarını ifade etmelerinden oluşan bir akittir. Nikâh Peygamber Efendimiz (s.a.s.)’in sünnetidir. Hadis-i şerifte,

HADÎS - İ ŞERÎF

النِّكَاحُ سُنَّتِي فَمَنْ لَمْ يَعْمَلْ بِسُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي وَتَزَوَّجُوا، فَإِنِّي مُكَاثِرٌ بِكُمْ الْأُمَمَ

“Nikâh benim sünnetimdir. Benim sünnetimle amel etmeyen benden değildir. Evleniniz, çoğalınız. Zira ben kıyamet günü sizin çokluğunuzla diğer ümmetlere karşı iftihar edeceğim...” (İbn Mâce, Nikâh, 1) buyrulmuştur.

Değerlerimizin tükendiği günümüzde, aile elimizde kalan en değerli son kalemizdir.

Ailenin önce sağlam temeller üzerine kurulması, sonra da korunması gerekmektedir. Allah Resûlü (s.a.s.) yeni bir toplum inşa ederken aileye önem vermiş, evlenmeyi teşvik etmiş, evlenmeyi terk edenleri hoş karşılamamıştır.

HADİS-İ ŞERİF

أَنَّ نَفَرًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - سَأَلُوا أَزْوَاجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَنْ عَمَلِهِ فِي السِّرِّ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لَا أَتَزَوَّجُ النِّسَاءَ. وَقَالَ بَعْضُهُمْ لَا أَكُلُ اللَّحْمَ. وَقَالَ بَعْضُهُمْ لَا أَنَامُ عَلَى فِرَاشٍ. فَحَمِدَ اللَّهُ وَأَثْنَى عَلَيْهِ. فَقَالَ : (مَا بَالُ أَقْوَامٍ قَالُوا كَذَا وَكَذَا لَكِنِّي أَصَلِّي وَأَنَامُ وَأَصُومُ وَأُفْطِرُ وَأَتَزَوَّجُ النِّسَاءَ فَمَنْ رَغِبَ عَن سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي

Hız. Peygamber (s.a.s.)’in eşlerine gelerek onun yalnız başına iken yaptığı ibadetleri sordular. (Kendi ibadetlerini az görerek) onlardan birisi, “Kadınlarla evlenmeyeceğim.”; birisi “Et yemeyeceğim”; diğeri “Yatakta uyumayacağım” dedi. (Bu sözler Allah Resulüne ulaşınca) Allah’a hamd ve sena ettikten sonra şöyle buyurdu: “Bazılarına ne oluyor da bu sözleri söylüyorlar? Hâlbuki ben namaz da kılarım uyurum da, oruç da tutarım tutmadığım da olur; kadınlarla da evlenirim. Her kim benim sünnetimden yüz çevirirse benden değildir.” (Müslim, Nikâh, 5)

Allah Resûlü (s.a.s.) evlenmeyi tavsiye etmiştir.

HADİS-İ ŞERİF

يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ، مَنْ اسْتَطَاعَ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ، فَإِنَّهُ أَغْضُ لِلْبَصَرِ وَأَحْصَنُ لِلْفَرْجِ

...

“Ey gençler, sizden evlenmeye güç yetirenler evlensin. Zira evlilik gözü harama bakmaktan, iffeti muhafaza eder...” (Buhârî, Nikâh, 3; Müslim, Nikâh, 1)

B. EŞ SEÇİMİ

Evlilik, geçici bir süre için bir araya gelme değildir. Hem dünya hayatında hem de ahiret yurdunda sürecek bir birlikteliktir. Günümüzde boşanmaların yüksek olması, özellikle evliğin ilk yıllarında boşanma oranının daha fazla olması, evlilik öncesi eş seçiminin önemini gündeme

getirmektedir. Eş seçiminde bizim ölçümüz nasıl olmalı? Bu sorunun cevabını Allah Resûlü (s.a.s.) veriyor:

HADÎS - İ ŞERÎF

تُكْحُ الْمَرْأَةُ لِأَرْبَعِ خِصَالٍ: لِمَالِهَا، وَلِحَسَبِهَا، وَلِجَمَالِهَا، وَلِدِينِهَا. فَاطْفَرُ بِذَاتِ الدِّينِ،
تَرَبَّتْ يَدَاكَ

“Bir kadınla dört şey için evlenilir: Malı, asaleti, güzelliği ve dini için. Sen dindar olanı seç ki elin bereket görsün.” (Müslim, Radâ, 53) Dindarlık hayatın her anını Allah ve Resûlü’nün istediği yönde yaşamaktır. Eşlerin seçiminde dini ve ahlaki hassasiyetin gözetilmesi, aile yuvası kurulduktan sonra da ahlaki ve dini değerlerin ailede sürdürülmesi, ailede oluşması muhtemel sorunların önüne geçecektir.

Resûlullah (s.a.s.):

HADÎS - İ ŞERÎF

الدُّنْيَا مَتَاعٌ، وَخَيْرُ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ

“Dünya bir geçimdir. Dünyanın en hayırlı varlığı salih bir eştir.” (Müslim, Radâ, 64, 1467; Nesâî, Nikâh, 15) buyurarak dünyadaki hakiki mutluluğun salih ve salih insanlardan oluşan bir aile, böyle ailelerden oluşan bir toplumla gerçekleşeceğini bildirmiştir. Bu hedefin gerçekleştirilmesi için Kur’an ve sünnetin tavsiyelerine kulak vermeliyiz.

Bu ilahi ölçüye göre bizim de insanları değerlendirirken esas almamız gereken kriter takva olmalıdır. Eş seçiminde de bu ölçü gözetildiğinde, ortaya huzurlu ve sağlam bir aile yapısı çıkar. Sağlam karakterli, ahlaklı, anlayışlı ve güvenilir bireylerin kurduğu aileler daha sağlam olur. Sadece güzellik, mal veya dış görünüş gibi geçici sebeplerle yapılan seçimler çoğu zaman kalıcı huzur getirmez. Aile; sevgi, sadakat, fedakârlık, iman, merhamet ve karşılıklı saygı üzerine kurulmalıdır.

C. NİKÂH VE DÜĞÜNDE DÜNYEVÎ KAYGILAR

Dünyevi maksatların uhrevi gayelerin önüne geçtiği, dünyevileşmenin her yanımızı sardığı asrımızda gençler, daha çok geçici değerlerin ve arzuların peşinden gitmektedir. İslam’ın ortaya

koyduğu ölçüler kişiyi ömür boyu mesut kılacak değerlerdir. Evlilik öncesi aşırı maddi ve dünyevi kaygılar mutlu yuvanın önündeki en büyük engellerdendir. Zira Cenab-ı Hak:

ÂYET - İ KERÎME

وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِن يَكُونُوا
فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

“Aranızdaki bekârları, kölelerinizden ve cariyelerinizden elverişli olanları evlendirin. Eğer bunlar fakir iseler, Allah kendi lütfu ile onları zenginleştirir. Allah, (lütfu) geniş olan ve (her şeyi) bilendir.” (Nur, 24/32)

Ayet-i kerimede geçen **“Allah kendi lütfu ile onları zenginleştirir”** kısmından anlıyoruz ki; zenginliğin, malın, mülkün gerçek sahibi Allah’tır. O verdiği için biz zenginiz. Gerçek zenginler gönlü zengin ve ahlakı güzel olanlardır. Gerçek yoksullar ise değerlerden mahrum olanlardır.

Hiz. Peygamber (s.a.s.)’in kızı Hiz. Fatıma (r.a.) evlendiği zaman çeyizinde sadece bir yaygı, içi hurma lifiyle doldurulmuş bir yastık, bir su kırbası, bir elek, bir havlu ve bir su bardağı vardı. (İbn Hanbel, I/104) Bu gün böyle bir çeyiz olsun demiyoruz. Fakat düğün masraflarındaki aşırılık, gösteriş, israf, abartılı alışverişler, bilinçsiz tüketim dini değerlerle uyuşmamaktadır. Düğünlerimizi, düğün öncesi alışverişleri yeniden gözden geçirmeliyiz. Araçları amaç haline dönüştürmekten sakınmalıyız. İsfraf ile cimrilik arasında bir dengede hareket etmeliyiz.

HADİS - İ ŞERİF

خَيْرُ النِّكَاحِ أَيْسَرُهُ

“Nikahın en hayırlısı, kolay ve külfetsiz olanıdır” (Ebu Davud, Nikâh, 31) hadisi taraflarca benimsenmelidir. Düğün öncesi ağır şartlar ve masraflar ileri sürmek, evlenmeyi zorlaştırır. Bu durum evlenecek gençleri ve ailelerini sıkıntıya sokar.

Düğünlerde İslam’ın haram kıldığı davranışlardan kaçınılmalı, giyim, kuşam, yeme-içmede dini hassasiyetler gözetilmelidir. Allah’ın emri, Peygamber’in sünneti sözleriyle çıkılan bu yolda Allah ve Resulünün istemediği şeyler yapılmamalıdır.

D. HZ. PEYGAMBER'İN (s.a.s.) AİLE HAYATI EN GÜZEL ÖRNEKTİR

Ailemizin dünyada cennet olması, cennette de devam etmesi için güzel örnekler, model yaşantılar incelenmeli ve örnek alınmalıdır. Rabbimiz:

ÂYET - İ KERİME

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ
الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ط

“İçinizden Allah’ın lütfuna ve âhiret gününe umut bağlayanlar, Allah’ı çokça ananlar için hiç şüphe yok ki, Resûlullah’ta güzel bir örneklilik vardır.” (Ahzab, 33/21) buyurmuştur. İnsan dünyada hedeflerine ulaşmak için uygun modeller edinir ve onları taklit eder. Hiç şüphesiz Müminlerin örnek alacağı, yolunu izleyeceği, tavsiyelerine uyacağı en güzel örnek Sevgili Peygamberimizdir. Allah Resûlü (s.a.s.) eşlerini üzmemiş, hanımlarına karşı güler yüzlü davranmıştır. Zaman zaman hanımlarıyla şakalaşmış, gönüllerini almıştır.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: **“En hayırlınız, ailesine hayırlı davranandır. Ben de sizin aranızda ailesine karşı en hayırlı davrananım.”** (Tirmizî, Menâkıb, 63; İbn Mâce, Nikâh, 50) Her bir mümin erkek ve kadının Allah Resûlü’nün (s.a.s.) aile hayatını öğrenmesi ve kendisine model alması gerekmektedir. Zira Allah (c.c.), Resulünün ahlakını övmektedir (Kalem, 68/4).

Hiz. Hatice (r.a.) ile Hiz. Peygamber’in (s.a.s.) 25 yıl mutlu bir evlilikleri oldu. Hiz. Peygamber (s.a.s.) ile Hiz. Hatice’nin (r.a.) evliliğinde sıcak bir dostluk, **samimiyet, fedakarlık, sevgi, saygı, vefa** gibi hasletler vardı. Hiz. Peygamber (s.a.s.), Allah’tan **aldığı vahyi, gelip ilk defa ona** anlatmış ve onunla paylaşmıştır. Hiz. Hatice (r.a.) **malını mülkünü İslam yolunda sarf** etmiş, bu yolda Hiz. Peygamberi (s.a.s.) destekleyenlerin en başında yer almış İslam Tarihine **Haticetü’l-Kübra** olarak geçmiştir. Vefat ettiği yıla hüznün yılı denmiş. Hiz. Peygamber (s.a.s.) Hiz. Hatice’nin (r.a.) vefatından **sonra da hatırasını yaşatmış**, vefa ile anmış, onun arkadaşlarına hürmet göstermiştir.

Enes b. Mâlik (r.a.) der ki: **“Aile fertlerine karşı Hiz. Muhammed’den daha şefkatlisini görmedim.”** (Müslim, Fedâil, 63; Ahmed b. Hanbel, Müsned, III, 112.)

E. AİLENİN DÜNYADA CENNET OLMASI İÇİN TAVSİYELER

1- Ailede kadın ve erkek birbirinin rakibi değil, tamamlayıcısıdır. Yaratılıştaki ve cinsiyetteki farklılıklar ilahi takdirdir. Her birinin ayrı bir hikmeti vardır. Erkekle kadın birbirlerinin eksiklerini tamamlayan bir elmanın iki yarısı gibidirler. Ayet-i Kerime’de:

ÂYET - İ KERÎME

﴿ هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ﴾

“Onlar (hanımlar) sizin için bir elbise; siz de onlar için bir elbisesiniz.” (Bakara, 2/187) buyurularak, bir örtü misali erkek kadının, kadında erkeğin kusur ve hatalarını örtmeli, aile içi özel bilgiler dışarı ile paylaşılmamalıdır. Müslüman giyim kuşamında mahremiyete dikkat ettiği gibi bilgi mahremiyetine de dikkat etmelidir.

2- Ailede koca eşini, kadın kocasını Allah’ın bir emaneti olarak görmeli ve görevlerini yerine getirmeli, eşini Allah’ın bir lütfu olarak sevmeli, eşler birbirine saygı göstermeli, aile içi ilişkilerde nezaket asla terk edilmemelidir. Eşler birbirlerini başkaları yanında eleştirmemeli, taraflar birbirini rencide etmemelidir. Atalarımız “**Kılıç yarası geçer ama dil yarası geçmez.**” demiştir. Aile içi tartışmalarda, yaralayıcı, kırıcı sözler sarf etmekten sakınılmalıdır. Allah Resûlü (s.a.s.):

HADÎS - İ ŞERÎF

لَا يَفْرُكُ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِيَ مِنْهَا آخَرَ

“Bir mümin erkek, bir mümin kadına buğz etmesin. Çünkü onun bir buyunu beğenmezse başka bir buyunu beğenir.” (Müslim, Radâ, 61) buyurmuştur.

Rabbimiz Kur’an-ı Kerim’de

ÂYET - İ KERÎME

وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا
وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا

“Onlarla iyi geçinin. Eğer kendilerinden hoşlanmadınızs, olabilir ki, siz bir şeyden hoşlanmasanız da Allah onda birçok hayır takdir etmiş bulunur.” (Nisa, 4/19)
buyurmuştur.

Eşler birbirlerini dinlemeli, zaman ayırmalı, değer vermeli, takdir etmelidir.

3- Aile bireyleri sadece **maddi** konularda değil, **manevi** yönden de birbirlerine **destek** olmalıdır.

ÂYET - İ KERÎME

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ

“Ey inananlar! Kendinizi ve ailenizi yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun.”
(Tahrim, 66/6)

Mutlu bir yuva için **ailede ibadetler yapılmalı, evin bereketi için Kur'an-ı Kerim** okunmalı, İslam'ın yaşanması yönünde eşler birbirlerine destek olmalıdırlar.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: “Allah o kimseye rahmetiyle muamele eder ki gece kalkıp namazını kılar, hanımını da uyandırır, o da namaz kılar, eğer imtina ederse yüzüne su serperek uyandırır. Allah o kadına da rahmetiyle muamele eder ki gece kalkıp namazını kılar, kocasını da kaldırır, o da namazını kılar. Eğer imtina ederse yüzüne su serperek uyandırır.” (İbn Hanbel, II/250; Ebû Davud, Tatavvu', 18)

4- Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

HADİS - İ ŞERİF

أَلَا إِنَّ لَكُمْ عَلَى نِسَائِكُمْ حَقًّا وَلِنِسَائِكُمْ عَلَيْكُمْ حَقًّا

“Dikkat edin! Sizin hanımlarınız üzerinde hakkınız olduğu gibi, hanımlarınızın da sizin üzerinizde hakkı vardır.” (Tirmizî, Radâ, 11)

Ailede karı koca birbirlerine karşı görevlerini yerine getirmesi gerekir. İnsan sorumlu bir varlıktır. İnsan Rabbine, ailesine, çevresine karşı sorumludur.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), hicretten sonra muhacir ile ensarı kardeş ilan etmişti. Aralarında manevi kardeşlik bağı kurduğu sahabiler arasında Selmân-ı Fârisî ile Ebu'd-Derdâ da (r.a.) vardı. Ebu'd-Derdâ (r.a.), İslam'la şereflendikten sonra Allah'a ibadet dışında hiçbir şeyle meşgul olmamaya karar vermişti. Ticareti bırakmış, hatta ailesini dahi ihmal etmeye başlamıştı. Onun bu durumuna şahit olan Selmân (r.a.), kardeşi Ebu'd-Derdâ'yı (r.a.) şu sözlerle uyardı: **“Rabbinin senin üzerinde hakkı vardır. Nefsinin senin üzerinde hakkı vardır. Ailenin senin üzerinde hakkı vardır. Şu hâlde her hak sahibine hakkını ver!”** Ebu'd-Derdâ, Selmân'ın bu sözlerini Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'e aktarınca Allah Resûlü (s.a.s.), **“Selmân doğru söylemiş.”** (Buhârî, Savm, 51) buyurdu.

5- Aile bireylerinin birbirlerine vakit ayırması gerekir. Arkadaşları ile sohbet eden, TV, internet, sosyal medya karşısında saatlerini harcayan ama eşiyle, çocuklarıyla vakit geçirmeyenler kul hakkına girmiştir. Eş ve çocuklar emanettir.

6- Eşler birbirlerine ve çocuklarına karşı sabırlı olmalıdır. Sabır, girdiği her yeri güzelleştirir, sabır aydınlıktır.

7- Evlenen bireyler, “ben” “sen” yerine “biz”, emir dili yerine rica ve birliktelik ifade eden cümleler kullanılmalıdır. Senin annen, senin baban gibi ifadeler kullanılmamalıdır. Ailede geçmişte yaşanan olumsuzluklar tekrar dile getirilmemelidir.

8- Aile içindeki küçük tartışmalar ciddiye alınmamalı, büyütülmemeli ve kavga etmekten de kaçınılmalı, öfkeler yutulmalıdır.

Huzurlu bir aile için eşler birbirlerini Allah rızası için sevmeli, birbirlerini Allah'ın emaneti olarak görmeli, kırmamalı, incitmemeli, karşılıklı haklara riayet edilmeli, sevgi, saygı, sabır, sadakat, samimiyet, sorumluluk, fedakârlık ve anlayış içerisinde aile yuvası sürdürülmelidir.

9- Hiç şüphesiz ailenin meyvesi çocuklardır. Çocuklar göz aydınlığı, gönül sürurudur. Evlilik bağlarının kuvvetlenmesine vesile olur. Çocuklarını **Kur'an ve sünnetin** istediği şekilde yetiştiren aileler dünyada da ahirette de mutlu olacaklardır. Çocuklara **Allah ve Peygamber sevgisi** küçükken verilmeli, **ibadetler sevdilerek** alıştırmalıdır. İslam'ın özü olan **güzel ahlak ailede yaşanmalıdır.** Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

ÂYET - İ KERÎME

﴿وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا﴾

“Ailene namazı emret, kendin de ona devam et.” (Taha, 20/132)

Çocuğun sadece maddî değil; manevî ve duygusal ihtiyaçları da karşılanmalıdır. Gerçek aile bağı para ve hediye ile değil; ilgi, sohbet, sevgi ve güvenle kurulur. Sevgi, ilgi ve değer görmeyen çocuk, bu boşluğu yanlış çevrelerde doldurmaya çalışabilir.

Anne baba baskıcı değil; murakabe eden, yani gözetip yönlendiren bir tutum içinde olmalıdır. Çünkü çocuk yetiştirmek; uzun vadeli sabır, emek ve fedakârlık ister. Evlat, anne babanın malı değil; Allah'ın bir emanetidir. Bu sebeple değerler eğitimi küçük yaşta başlamalıdır. Çocuğa millî, manevî ve dinî değerler erken yaşlardan itibaren öğretilmelidir. Karakter eğitimi küçük yaşlarda daha kolay ve kalıcıdır. Özellikle namaz eğitimi, çocuğa kulluk ve disiplin bilinci kazandırır. Disiplin, şiddet değil; ölçülü sınır koyma ve ciddiyet kazandırmadır. Ödül ve yaptırım dengeli şekilde kullanılmalı; bağırma ve öfkeyle yaklaşmak yerine merhamet ve sabır tercih edilmelidir.

Mahremiyet eğitimi de çocuk terbiyesinin önemli bir parçasıdır. Çocuğun kendine ait özel bir alanı olmalı; ancak tamamen kontrolsüz de bırakılmamalıdır. (Ebu Davud, Salât 26; Tirmizî, Salât 299)

Çocuk eğitiminde en etkili yöntem, örnek olmaktır. Anne baba, evdeki davranışlarının çocuk tarafından sürekli izlendiğini unutmamalıdır. Çocuklardan beklenen davranışlar önce ebeveyn tarafından uygulanmalıdır. Çünkü çocuk, söylenenden çok gördüğünü öğrenir. (Saff, 61/2-3)

Çocukların duygu ve düşünceleri küçümsenmemelidir. Çocuğun küçük görülen problemleri, onun dünyasında büyük olabilir. Çocuk konuşmak istediğinde mutlaka dinlenmeli ve ciddiye alınmalıdır. Ayrıca çocuklara karşı yalan söylemek güven duygusunu zedeler. Verilen sözler mutlaka tutulmalıdır. Güzel davranışlar bazen sonradan ödüllendirilerek pekiştirilmelidir. Kardeşler arasında adaletin korunması da son derece önemlidir. Sevgi, hediye ve imkânlarda ayrımcılık yapılması; çocuklarda kin, kıskançlık ve kırgınlık doğurabilir. (Buhârî, Hibe 12; Müslim, Hibât 13)

Ebeveyn, önce tedbir ve gayret göstermeli; ardından sonucu Allah'tan beklemelidir. Bu noktada dua, aile eğitiminin vazgeçilmez bir unsurudur. (Furkan, 25/74; İbrahim, 14/39-40)

Çocuğun söz ve davranışları uygun bir üslupla takip edilmeli; çocuğa güzel ve anlamlı isim verilmelidir. (Ebû Dâvûd, Edeb, 171) Aynı zamanda çocuk helâl lokmayla yetiştirilmelidir. Eğitim konuşmayı; ahlak dinlemeyi, kibarlık söz kesmemeyi öğretir. Güzel ahlak, çocuğa bırakılabilecek en değerli mirastır. (Tirmizî, Birr 33)

Rahman'ın has kullarının özelliklerinin anlatıldığı Furkan suresinde Rabbimiz şöyle buyurmuştur: **“Onlar, “Ey Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah’a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle!” diyenlerdir.”** (Furkan, 25/74)

D U Â

Rabbimiz ailemizi hem dünyada hem de ahirette cennetimiz eylesin.

